

**KTH Arkitektur
och samhällsbyggnad**

FASTIGHETSVETENSKAP
PETER EKBÄCK

Kursanvisningar:

**Infrastruktur – ansvar och finansiering
(AI2518/AI285U) 7,5 hp**

Höstterminen 2021

Välkommen till Infrastruktur – ansvar och finansiering!

Kursen Infrastruktur – ansvar och finansiering innehåller fördjupningar inom två områden som i tidigare kurser behandlats mer översiktligt, men som är av grundläggande betydelse i alla infrastrukturprojekt: Dels hur prövningsprocesserna är utformade vid planering och genomförande av infrastrukturanläggningar, dels frågan om vem som ska ansvara för en viss anläggning och hur kostnaderna för uppförande, underhåll och drift ska fördelas.

Begreppet infrastruktur innefattar i denna kurs allt från stora allmännyttiga anläggningar som allmänna va-anläggningar, allmänna vägar, järnvägar, kraftledningar m.m. ner till småskaliga enskilda anläggningar som är gemensamma för en begränsad krets av fastigheter.

När det gäller prövningsprocesser kommer vi även att studera bevarande och skydd av värdefulla naturområden, samt de bestämmelser rörande vattenverksamhet m.m. i miljöbalken som ofta aktualiseras som en del av andra processer enligt speciallagstiftningen.

När det gäller huvudmannaskap och kostnadsfördelning finns flera olika lösningar, både i teorin och i praktiken. Oavsett om stat, kommun, en privat entreprenör eller de berörda fastighetsägarna är huvudman, kan kostnaderna exempelvis fördelas på olika kollektiv via skatter, subventioner, kommunala taxor eller brukaravgifter.

Man kan ställa olika krav på system för fördelning av kostnader. Bland annat kan det vara önskvärt att systemet ger full täckning för de kostnader som anläggningen medför. Men det bör även stimulera till ett effektivt utnyttjande av anläggningen, vara enkelt att förstå och tillämpa samt vara flexibelt för varierande förutsättningar. Det kanske viktigaste kravet är att fördelningssystemet måste uppfattas som rättvist av de som berörs.

Begreppet rättvisa är emellertid inte något entydigt begrepp. Det finns många (delvis motstående) uppfattningar och teorier om vilka fördelningar som är rättvisa respektive orättvisa.

Ämnesmässigt består således kursen av olika delar, som har flera beröringspunkter. Dels behandlas frågor om beslutsprocesser respektive ansvar- och kostnadsfördelningar vid olika typer av infrastruktur, dels innehåller kursen en fördjupad genomgång av anläggningens bestämmelser om inrättande av gemensamhetsanläggningar.

Kursens syfte och mål

Det övergripande målet med kursen är att deltagarna ska erhålla utökade kunskaper om problematik och lösningar rörande frågor om ansvar eller huvudmannaskap, samt finansieringsformer, för olika typer av infrastrukturanläggningar. Kursen syftar även till att ge en fördjupad kunskap om de rättsliga prövningar i form av planer och tillstånd som krävs vid byggande av infrastruktur, samt betydelsen av miljöbalkens bestämmelser för en långsiktigt hållbar användning av samhällets mark- och vattenresurser.

Detta innebär att ni som deltagarna efter fullgjord kurs ska kunna:

- Redogöra för alternativa system för ansvar för byggande och förvaltning av infrastruktur.
- Redogöra för alternativa utformningar av system för finansiering och fördelning av infrastrukturkostnader.
- Jämföra och utvärdera dessa typer av ansvars- och finansieringssystem utifrån bl.a. olika rättviseperspektiv.
- Beskriva de grundläggande former för ansvar, finansiering, planering/tillstånd som gäller i Sverige för att uppnå ett långsiktigt hållbart samhällsbyggande.

Undervisningsformer

Undervisningen i kursen Infrastruktur – ansvar och finansiering kommer i huvudsak att ske digitalt, med undantag för de undervisningspass som sker i samband med kursintroduktionen.

I samband med kursintroduktionen på Campus kommer även utdelning av kurslitteratur och seminariematerial att ske. Allt kursmaterial finns visserligen på Canvas, men jag är medveten om att vissa kursdeltagare önskar kurs- och seminarielitteraturen på papper.

För de digitala undervisningspassen används programvaran Zoom. Det är således nödvändigt att alla kursdeltagare i god tid före kursintroduktionen laddar ner (gratis) och bekantar sig med detta program, för att kunna följa och delta i undervisning och examinationsmoment. En länk till samtliga undervisningspass ligger på kursens Canvas-sida.

OBS: Som en allmän rekommendation är det viktigt att alla studenter håller sig informerade om den allmänna utvecklingen av smittspridningen av Covid-19 i samhället via medier samt de specifika riktlinjer som gäller på KTH (<https://www.kth.se/aktuellt/covid-19>). Dessa kan ändras med kort varsel.

Kursstruktur

Kursen består av digitala föreläsningar, seminarier och en projektuppgift.

Föreläsningarna omfattar ett par översiktliga genomgångar av lagstiftningen på systemnivå samt några undervisningspass om anläggningslagen.

Inför seminarierna krävs förberedelser genom inläsning av litteratur eller rättsfall, skriftliga inlämningsuppgifter m.m., se närmare information nedan.

Projektuppgiften presenteras och fördelas under kursens inledning. I samband med kursens avslutning ska projektuppgiften redovisas skriftligt och muntligt under ett digitalt seminarium.

Förberedelser genom inläsning och formulering av frågeställningar m.m.

Inför seminarietillfällena är det viktigt att alla har förberett sig genom att läsa den litteratur som anges i respektive seminarie-anvisning. Inför flera seminarier ska deltagarna även formulera skriftliga diskussionsfrågor eller skriva en mindre inlämningsuppgift.

Anvisningar och uppgifter till seminarierna finns på Canvas.

Kursfordringar

Kursfordringarna innefattar:

- Aktivt deltagande under seminarietillfällena samt fullgjorda uppgifter i enlighet med seminarieanvisningarna (SEM1).
- Godkänd projektuppgift som redovisas skriftligt och muntligt (INL1).
- Hemtentamen (TEN1).

Seminariemomentet (SEM1) och projektuppgiften (INL1) betygsätts med ”godkänd” eller ”underkänd” (P/F). Mot slutet av kursen kommer en hemtentamen (TEN1) att delas ut. Denna betygsätts enligt skalan A-F. Betygskriterier redovisas i ett särskilt dokument som finns tillgängligt på Canvas.

Kurslitteratur

Kurslitteraturen består av två läroböcker, ett antal uppsatser samt artiklar m.m. till seminariepassen.

- Peter Ekbäck (2016) *Fastighetssamverkan för utförande, drift och förvaltning av gemensamma anläggningar. Särskilt om anläggningslagen och lagen om förvaltning av samfälligheter*. 3 uppl. Rapport 4:101 från Avd. för fastighetsvetenskap, KTH.
- Peter Ekbäck (2016) *Lagstiftning om ledningar. Särskilt om ledningsrättslagen*. 3 uppl. Rapport 4:102 från Avd. för fastighetsvetenskap, KTH.
- Olle Nordberg (2013) *Lag om allmänna vattentjänster*. Utdrag från boken *Väsentliga regler kring markanvändning – vid sidan av plan- och bygglagen*. Avd. för fastighetsvetenskap, KTH.
- Peter Ekbäck (2012) *Väglagen – en översikt*. Avd. för fastighetsvetenskap, KTH.
- Peter Ekbäck (2012) *Lagen om byggande av järnväg – en översikt*. Avd. för fastighetsvetenskap, KTH.
- Material och underlag till seminarier: Artiklar, uppsatser, utdrag från böcker samt rättsfall.

All kurslitteratur samt seminarielitteraturen finns tillgänglig på Canvas. Det är också möjligt att få kurs- och seminarielitteratur på papper i samband med kursintroduktionen, vilket dock kräver att man närvarar på KTH Campus. Visst ytterligare kursmaterial kan tillkomma under kursens gång.

Lagtext

Under kursen kommer vi att arbeta mycket med lagtexter. Det är således viktigt att deltagarna har tillgång till aktuella lagar och förordningar. Lagbok får införskaffas från bokhandel. Ett alternativ är att ta internet-utskrifter. Samtliga gällande svenska författningar kan nås på bl.a. följande adresser:

- <https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/> (Sveriges riksdag, Dokument och lagar)
- <http://www.lagrummet.se/> (Lagrummet)

Via KTH-bibliotekets hemsida (under sökrutan på hemsidan, klicka på ”Fler databaser och söktjänster”, i det nya sökfältet, skriv ”JUNO”) kan man nå rättsdatabasen *JUNO*, som även innehåller förarbeten, rättspraxis, lagkommentarer m.m. För att kunna nå databasen från en dator utanför KTH måste man ha ett KTH-id för inloggning.

Registrering via Mina Sidor

För att få följa undervisningen är registrering obligatorisk. Registreringen är också en förutsättning för att kunna rapportera resultat. Du måste vara kursregistrerad för att vara berättigad till studiemedel ifrån CSN.

Kursregistrering sker via Mina Sidor. Om det inte kommer upp några kurser som du kan registrera dig på kan det bero på att vi inte antagit dig på de kurser som du ska läsa. Kontakta i sådana fall studievägledningen vid Utbildningskansli ABE.

Administration/kursledning

Kursen ges av avdelningen för Fastighetsvetenskap. Kursansvarig är Peter Ekbäck.

E-post: peter.ekback@abe.kth.se

Adress: Teknikringen 10 B, plan 6

Institutionen för Fastigheter och Byggnad har en gemensam Studentexpedition, som kan nås på: studentexp.fob@abe.kth.se.

Lärplattform Canvas

Kursinformation finns på Canvas, med bl.a. schema, kursanvisningar, kurslitteratur, anvisningar till seminarier samt åhörarkopior från undervisningspassen.

Ni når Canvas-systemet genom att logga in på KTH:s hemsida. På den meny som då kommer upp på listan längst upp på sidan väljer ni först "Tjänster" och därefter "Lärplattform/LMS (Canvas)". Endast de som är anmälda till kursen kan se information om kursen.

OBS: Ny och uppdaterad kursinformation läggs ut som "Anslag" på Canvas. För att få automatiska aviseringar från Canvas om nya anslag och meddelanden måste du under "Konto" i Canvas (under "Aviseringar") bocka för att meddelanden ska skickas till din e-postadress!

Schema

Detaljschemat finns tillgängligt under den allmänna kursinformationen på Canvas. Observera att detta detaljschema gäller före stomschemat på Studentwebben KTH!

Kursansvarig Peter Ekbäck